

Rezime izvještaja guvernera – januar 2019.

U Izvještaju guvernera za januar 2019. godine dat je prikaz ključnih aktivnosti Centralne banke na realizaciji ciljeva i zadataka definisanih Politikom Centralne banke Crne Gore u 2019. godini, na mjesečnom nivou.

Aktivnosti Centralne banke sprovedene u januaru realizovane su u skladu sa planiranim obavezama, utvrđenim Programom rada Centralne banke za 2019. godinu.

Prema konačnim podacima Monstata, realna stopa rasta BDP-a Crne Gore u 2017. godini iznosi 4,7%, dok je prema preliminarnim podacima u prvom, drugom i trećem kvartalu 2018. godine ostvaren realni rast od 4,5%, 4,9% i 5,0%, respektivno, u odnosu na isti period 2017.

Cijene su u januaru 2019. godine, u odnosu na prethodni mjesec, manje za 0,3%, dok je godišnja stopa inflacije u januaru iznosila 0,3%.

Industrijska proizvodnja je u januaru 2019. godine, u odnosu na isti mjesec prethodne godine zabilježila pad od 8,9%. Pad proizvodnje je zabilježen u sva tri sektora: prerađivačka industrija (-2,6%), vađenje ruda i kamena (-11,5%) i snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom (-13,1%).

Prema preliminarnim podacima Monstata, u vazdušnom saobraćaju je broj prevezenih putnika na aerodromima u 2018. godini u odnosu na prethodnu godinu povećan za 12,3%, a prevoz robe za 6,3%. U istom periodu povećan je prevoz putnika u željezničkom saobraćaju za 7%, a prevoz robe smanjen za 39,7%. Broj prevezenih putnika u drumskom saobraćaju povećan je za 0,6%, dok je prevoz robe smanjen za 3,5% u odnosu na 2017. godine.

U šumarstvu je u januaru 2019. godine proizvedeno ukupno 570 m³ šumskih sortimenata, što je za 88,9% manje u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Prema preliminarnim podacima Monstata, građevinarstvo je u 2018. godini zabilježilo rast vrijednosti izvršenih građevinskih radova od 24,9% i rast efektivnih časova rada od 10,9% u odnosu na 2017. godinu.

Prosječan broj zaposlenih u januaru 2019. godine iznosio je 194.589 lica, što je za 0,3% više u odnosu na prethodni mjesec, a za 9,2% više u odnosu na januar 2018. godine. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori je u januaru 2019. godine

iznosio 38.917 što predstavlja pad od 5,9% u odnosu na prethodni mjesec a pad od 19,9% u odnosu na januar 2018. godine.

Ukupan broj privrednih subjekata koji se u Centralnom registru privrednih subjekata vode kao aktivni, a koji u Centralnom registru transakcionih računa imaju aktivne račune na dan 31. 01. 2019. godine, bio je 46.036 od kojih je 14.061 ili 30,5% bilo u blokadi. U poređenju sa prethodnim mjesecom, broj blokiranih privrednih subjekata je zabilježio pad od 1%, dok je u poređenju sa istim mjesecom 2018. godine rast iznosio 8,3%. Ukupan dug po osnovu kojega je izvršeno blokiranje računa privrednih subjekata je na kraju januara 2019. godine iznosio 653,3 miliona eura, i bio je za veći za 2,8% na mjesečnom nivou, dok je na godišnjem nivou bio veći za 18%.

Od ukupnog broja blokiranih privrednih subjekata na dan 31. 01. 2019. godine (14.061) u neprekidnoj blokadi do 365 dana bilo je 2.329 privrednih subjekata čija blokada je iznosila 36.856.286,56 eura što čini 5,6% ukupnog iznosa blokade privrednih subjekata, dok je u neprekidnoj blokadi duže od 365 dana bilo 11.732 privredna subjekta sa iznosom blokade od 616.503.024,28 eura, što čini 94,4% ukupnog iznosa blokade privrednih subjekata.

Koncentracija duga na dan 31. 01. 2019. godine je bila relativno velika, jer se na 10 najvećih blokiranih privrednih subjekata (0,08% ukupno evidentiranih blokiranih privrednih subjekata), odnosilo 15,2% ukupnog duga po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa. Takođe, 50 blokiranih privrednih subjekata (0,4% ukupno blokiranih privrednih subjekata) učestvovalo je sa 37,9% u ukupnom dugu po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa.

Bilansna suma banaka je iznosila 4.380,1 milion eura na kraju januara 2019. godine, i bila je 0,6% manja u odnosu na prethodni mjesec. U strukturi aktive agregatnog bilansa banaka dominantno mjesto zauzimali su krediti, koji su na kraju januara 2019. godine iznosili 2.939,8 miliona eura i ostvarili su rast od 0,3% u odnosu na prethodni mjesec, dok su u odnosu na januar prethodne godine bili viši za 10,2%.

U strukturi pasive, dominantno učešće od 78% zauzimali su depoziti. Depoziti u bankama u januaru 2019. godine iznosili su 3.416,9 miliona eura, i zabilježili su mjesečni pad od 1,2%, dok u odnosu na januar 2018. godine bilježe rast od 5,6%. Ukupan kapital banaka na kraju januara 2019. godine iznosio je 524,8 miliona eura, i veći je u odnosu na prethodni mjesec za 1,5%, dok je u odnosu na isti period prethodne godine veći za 7%.

Kreditni banaka koji kasne sa naplatom preko 30 dana (bez kamata i vremenskih razgraničenja) u januaru iznosili su 230,7 miliona eura i u odnosu na prethodni mjesec zabilježili su rast od 16,5%, dok u odnosu na januar 2018. godine bilježe rast od 8,1%. Nekvalitetni krediti (bez kamata i vremenskih razgraničenja) na kraju januara 2019. godine iznosili su 184,4 miliona eura i činili su 6,3% ukupnih kredita. U odnosu na prethodni mjesec, nekvalitetni krediti banaka zabilježili su pad od 8,9%, dok su na godišnjem nivou bili manji za 6,7%.

Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na ukupno odobrene kredite na kraju decembra 2018. godine iznosila je 6,36%, i bila je manja za 0,01 p. p. u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok je u odnosu na kraj decembra 2017. godine zabilježila pad od 0,45 p. p. Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na novoodobrene kredite u decembru 2018. godine iznosila je 5,51%, što predstavlja pad od 0,95 p. p. na mjesečnom nivou, odnosno pad od 0,72 p. p. u odnosu na decembar 2017. godine. Prosječna ponderisana efektivna pasivna kamatna stopa iznosila je 0,56% na kraju decembra 2018. godine i manja je za 0,02 p. p. u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok je u odnosu na kraj decembra 2017. godine ostvarila pad od 0,13 p. p.

Obavezna rezerva banaka iznosila je 249,7 miliona eura na kraju januara 2019. godine, i bilježi pad od 2,1 milion eura ili 0,8% na mjesečnom nivou, dok je u odnosu na isti period prethodne godine veća za 12,6 miliona eura ili 5,3%. Tokom januara 2019. godine sve banke su izdvajale i održavale obaveznu rezervu u propisanom iznosu. Od ukupnog iznosa izdvojene obavezne rezerve, na računu obavezne rezerve u zemlji izdvojeno je 54,6%, dok je na računu Centralne banke u inostranstvu izdvojeno 45,4%.

Bruto premija osiguranja je iznosila 7,4 miliona eura u januaru 2019. godine. U njenoj strukturi i dalje dominiraju premije neživotnog osiguranja (87%), dok se ostatak odnosi na fakturisane premije životnog osiguranja (13%).

U januaru 2019. godine na Montenegroberzi ostvaren je promet od 127.978 eura kroz 122 transakcije. Ostvareni promet bio je 91,5% manji nego u prethodnom mjesecu. Tržišna kapitalizacija na dan 31. 01. 2019. godine iznosila je 2.988,4 miliona eura, i na mjesečnom nivou bilježi pad od 1,9%. Berzanski indeks MONEX, čija je vrijednost na kraju januara 2019. godine bila 10.363,69 indeksnih poena, bilježi pad od 4,4% u odnosu na kraj prethodnog mjeseca. Indeks MNSE10 iznosio je 802,26 indeksnih poena i bilježi pad od 4,2% u odnosu na prethodni mjesec.

Prema procjeni Ministarstva finansija, u decembru 2018. godine, fiskalni deficit Crne Gore iznosio je 70,4 miliona eura ili 1,5% procijenjenog godišnjeg BDP-a. Izvorni prihodi budžeta Crne Gore iznosili su 184,7 miliona eura ili 4% procijenjenog godišnjeg BDP-a, što je u odnosu na plan za decembar niže za 5,9%. U odnosu na ostvarenje izvornih prihoda u decembru 2017. godine, zabilježen je neznatan pad od 0,6%. Izdaci budžeta iznosili su 255,1 milion eura ili 5,5% procijenjenog godišnjeg BDP-a, što je za 5,6% niže u odnosu na decembar prethodne godine, a u odnosu na plan više za 45,5%.

Prema podacima Ministarstva finansija, na kraju septembra 2018. godine, državni dug (bruto) je iznosio 3.093,9 miliona eura ili 67,2% BDP-a. Neto državni dug iznosio je 59,1% BDP-a.

U cilju podsticanja i očuvanja zdravog bankarskog sistema, kontinuirano je nadgledano i analizirano stanje u bankarskom sistemu Crne Gore. Upravljanje međunarodnim rezervama vršeno je na principima likvidnosti i sigurnosti. Uspješno su izvršene i aktivnosti u vezi sa ulogom Centralne banke kao fiskalnog agenta. Raspoloživost RTGS i DNS sistema iznosila je 100% u januaru.

U januaru su sprovedene brojne aktivnosti Centralne banke vezane za ispunjenje obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Javnost je u skladu sa najvišim standardima transparentnosti pravovremeno informisana o aktivnostima, ciljevima i rezultatima rada CBCG, izdavanjem saopštenja i publikacija, putem veb prezentacija i nastupima u medijima. Centralna banka je nastavila da na svojoj internet stranici objavljuje podatke o pravnim licima i preduzetnicima čiji su računi blokirani u iznosu većem od 10.000 eura u neprekidnom trajanju dužem od 30 dana, u skladu sa usvojenim Zakonom o dopuni Zakona o platnom prometu.